

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Pettitille
for Inserater paa Forsiden 20 Øre
Almindelige Annonceer 1. Gang 12 Øre
etterfølgende Gange 6 Øre.

Nr. 234

Fredag den 22. Marts 1918

6te Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
trykkes i et Antal af mindst 1600 Exmpl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

Maskinen,

der leverer Sovn „under fuld
Garanti“.

—o—

Det er fra Paris og sikker Kilde,
at der er tilflydt norsk „Aftenposten“
en Meddelelse, som vil blive mod-
taget med almen Interesse overalt,
og med Glæde og Haab af de Tu-
sinde rundt om, som lider af Søvn-
løshed og Neurasteni.

Nervøsitet er jo Tidens, ja Aar-
hundredets Sygdom, og Søvnløshed
dens første Etape mod endnu lum-
skere og farligere Svækkelsestilstan-
de. Det hastige, opslidende Liv i
vore Dage, den stadig haardere
Konkurrence, Kampen om Penge
og Ære og Magt, Krigen og Kine-
matograferne, — dette og meget
andet slider, skriver det norske
Blad, paa Slægtens Nerver og gør
dens Børn mere ømskindede end
nogen anden Tids. Det er sandt
at sige en kummerlig Slægt, som
vokser op i Landet. Den sover ikke
længer.

Og saa træder pludselig en Mand
frem, en Mirakeldoktor, som erklæ-
rer, at han er i Stand til at helbrede,
radikalt og definitivt, denne Tidens
farligste Epidem. Pillernes, Draa-
bernes og utallige virkningsløse
„Antisøvnløsheds“ Midlers Tid er
forbi, ligesaa alle psykokabalistiske
Indslumrings-Processer, Haandspaa-
læggelser og de hyponotiske Univer-
salmidler. For Fremtiden har man
kun at købe „Sovmaskinen“ —
en enkel, billig og letbaanderlig
Maskine, som saa at sige leverer

Sovn „under fuld Garanti“.

Den ventes i Handelen i en nær
Fremtid, Isenkræmmerne vil slaas
om Retten til at sælge den, og
Prisen bliver overkommelig for en-
hver.

Vi vilde — skriver Aftenposten
videre — sandt at sige, have stillet
os lidt skeptiske overfor denne sen-
sationelle Pariser-Meddelelse, hvis
den ikke var underbygget og ført
frem af et saa anerkendt og udmer-
ket Navn som Granatkonstruktør
N. W. Aasen. Alverden kender
hans Haandgranater og hans talrige
Krigsopfindelser, som har gjort Fu-
rore i Europa i de sidste 3—4 Aar
og skabt om hans Navn — foruden

Millionforretninger — Anerkendelse
og Beundring. Nuvel, det er den
selvsamme Ingeniør Aasen (— lad
os i Parantes minde om, at han er
Premierløjtnant i den norske Armé
—), som nu i en kort Pause mel-
lem nye Krigsopfindelser har kastet
sig over, og løst den højst fredsom-
melige Opgave at konstruere et
„Apparat til Fremkaldelse af natu-
rlig Sovn“.

Paa Baggrund af, hvad han tidli-
gere har præsteret, føler man sig
lidt utryk ved at afvise hans nye
„Maskine“ med et Skuldertræk el-
ler et overbærende Smil. Selv ser
han paa sin Opfindelse med ramme
Alvor. Den vil blive af mindst lige
saa stor, ja større Betydning end
Granaterne, siger han. Krigen kan
jo tænkes at slutte engang, men
Sovn vil Mennesket altid trænge
til.

En detaljeret Beskrivelse af „So-
vemaskinen“ er naturligvis udeluk-
ket, allerede af den Grund, at

Ansøgning om Verdenspatent

endnu ikke er bevilget. Alt hvad
der kan siges er, at Apparatet er
bygget paa et Princip om „Synkro-
nisme“ Luftstrømme af speciel Art
og Indhold“. Apparatet er imidler-
tid ganske lille og ser overordenlig
enkelt ud. Det kan hænges op
over Sengen eller sættes paa et
Bord ved Siden af. Den lille Kraft-
kilde, som kræves, kan f. Eks. være
Elektricitet, — Apparat kobles gan-
ske simpelt til en Lysledning —
Varmen fra en almindelig Lampe
kan ogsaa klare det. Da der ikke
er Tale om Tilførsel af nogen som
helst skadelige Stoffer siges Appa-
ratet at være ganske ufarligt at an-
vende, og kan „arbejde“ lige saa
godt med syge som raske Menne-
sker, med Børn som med Oldinge.
Virketiden er i Almindelighed op
til 20 Minuter, i de allermost haard-
nakkede Tilfælde en halv Time;
men da er ogsaa den mest „rebel-
ske“ uvægerlig langt inde i Søvnens
Arme, og Søvnens er dyb og natu-
rlig.

Talrige Forsøgsobjekter roser i
høje Toner Ingeniør Aasens Sov-
maskine, som ogsaa er fremvist for
enkelt indviende franske Læger —
Hr. Aasen opholder sig for Tiden
i Frankrig. — Lægerne betænker
sig ikke paa at betegne Apparatets
Fremkomst som en Revolution.

Da Ingeniør Aasen fik Idéen. —

Hvorledes Hr. Aasen kom ind
paa sin Idé? Jo, han rejste for
nogen Tid siden sammen med en
engelsk Officer, der havde gjort
Tjeneste i Indien. Officeren var
nedbrudt af Søvnløshed paa Grund
af den uheldige Varme dernede.
Hans Tjener havde et Middel, som
hjalp, men ikke helt, Officeren
nævnte det: et banalt „Husraad“,
som hver og en af os kan gøre
efter. I samme Sekund, fortæller
Aasen, saa jeg, hvad Fejlen i Syste-
met var. Derfra og til den rette,

den ufejlbarlige Metode var der
kun et Skridt. Det er det Skridt,
jeg har realiseret ved min Sovema-
skine. —

Buddhisme.

—o—

Buddhismen synes at være frem-
staaet som en Opposition mod Ud-
vortesheden i Brahmanismens Guds-
dyrkelse, dens Vedhængen ved ydre
Forskelligheder, som f. Eks. Kaste-
væsnen og den hele brogede Mang-
foldighed i dens Gudeverden. Og
der var jo ogsaa en Modsigelse
heri, naar man prædikede Bod og
Askese som en Bortvendelse fra al
Udvorteshed, og betragtede den
hele mangfoldige Tilværelse kun
som en meningsløs Skiften af Op-
staaen og Forgaaen, og tillagde
Guderne ingen anden Betydning
end at frembringe og forestaa denne
Skiften, ja, det hele tilsidst i Grun-
den kun et Produkt af den rugende
Tanke.

Det gjalt nu om at gøre Alvor
af Sindets Samling fra Adspredelsen
ved i Sandhed at opheve og bort-
tage hele den intetsigende Mangfol-
dighed, og dermed ogsaa Gudever-
denen.

Ja, det var ikke tilstrækkeligt,
hvad Brahmanerne satte som Aske-
sens højeste Formaal; thi netop af
Brahma den rugende Tanke udspun-
ger den hele mangfoldige Vrimmel,
og for at komme ud af denne evin-
delige Gentagelses Tryllekreds maa
man gøre Skridtet fuldtud og befri
sig ogsaa fra Brahma og drage sig
udelukkende ind i sig selv.

Denne Tilstand, al Sandheds og
Fuldkommenheds Maal, er det Nir-
vana, for hvilket intel eksisterer,
alt er intel, og som tilsidst selv
intel er.

Det skal være den fuldendte From-
hed og tillige den absolute Salighed
at drage sig ud af alt skabt, men
derimod udelukkende at samles hos
og i sig selv. Den maa saaledes
endog udelukke al Erkendelse, thi
det er for denne at overhovedet
noget er, hvorved Aanden splittes
i sig selv. Man kommer til at tænke
paa Søren Kierkegaard, der vilde,
at den virkelig praktiske fromme
skal være i den Grad optagen af
sin Saligheds Sag, at han ikke har
Tid til at tænke paa noget skabt i
Verden. Imidlertid kan en Religion
ikke være uden en Guddom, og
jo mere ubestemt og tom, denne
oplattes, desto lettere bliver den
Bytte for tilfældige og sanselige
Bestemmelser. Har man ikke mere
nogen Gud i Himmelen, saa finder
man ham paa Jorden. Saaledes
bliver den fromme selv, som bringer
det særdeles vidt i hin Forsa-
gelse og Selvudtømmelse, netop
derved Genstand for from Æresfrygt,
ja, Dyrkelse, og navnlig bliver da
Buddha, som i den Henseende ved
Lære og Eksempel er gaaet i Spid-
sen, stillet saa at sige i Guddom-
mens Sted. Ja, dette faar endog

den Form, at Buddha er en Slags
Legemliggørelse af et himmelsk Prin-
cip, der er nedsteget paa Jorden
ved at lade sig føde af en jordisk
Kvinde, og denne Legemliggørelse
skal gentages, thi der ventes en
ny Buddha. Denne Nedstigen af
det himmelske er en aabenbar Selv-
modsigelse, da jo Himmelen er
tom, men en Selvmodsigelse, der
har gjort sig selv.

Det er Gudsforestillinger, nærmest
den indiske, der ad en Bagdør
kommer ind igen. Ja, idet Budd-
hismen blev Folkereligion, er den
ikke fri for at vende tilbage til de
gamle Guddomme, idet dog disse
til Dels fik Karakter af onde eller
en Slags Helveds-Aander.

Selv Nirvana kunde ikke fasthol-
des af Tanken som det rene intel,
men fortættedes saa at sige af Fo-
restillingen til en Slags virkelig Til-
værelse, atter en Modsigelse.

Den udvortes, synlige Verden der
skal tilsidesættes som betydningsløs,
som ikke fremgaaet af en guddom-
melig Skabertanke og ikke indehol-
dende noget fornuftigt Øjemed, en
Verden i enhver Henseende uden
Gud, bliver desto mere henstillet
som en i sig selv overladt og paa
sig selv beroende Kendsgerning.
Den har sin Oprindelse og sin Be-
staaen ganske af sig selv. Efter
en Beretning forklares Verdens Til-
blivelse saaledes: En Stormvind
fra Verdens fire Hjørner sammenblæ-
ste en blaalig Dunst, der blev til
Luft, denne fortættedes til Vand,
dette atter til Jord. Det skabende
Princip er altsaa Vind. Verden er
egentlig kun saa at sige et fortættet
intel, blot bestemt til at opløses.
Og denne Proces gentager sig i
det endeløse. Utallige Verdener af-
løser hinanden, enhver Verden op-
staa af en foregaaendes Opløsning.
der er ingen Begyndelse og ingen
Ende.

Bornholmske Kirker

for 200 Aar siden.

—

Efter Thura.

—o—

V.

Aakirke er den smukkeste og
største Kirke paa Bornholm og byg-
get som Model efter Lund Domkirke,
kun med den Forskel, at Lunds
Kirkegavle vender mod Øst-Vest,
Aakirkes derimod i Retning Syd-
Nord. Hele Kirken, ogsaa de ind-
vendige Piller og Taarnets Hvælvinger
er bygget af det saakaldte born-
holmske Marmor (Limenssten).

Kirken benævnes gerne Sct. Lav-
renti Kirke (ligesom Lunds Dom-
kirke), men har i de katolske Tider
haft sin egen Helgen Sct. Johannes,
hvis Billede, udskaaret i Træ og
stærkt forgyldt, har været anbragt
i Kirken, men blev efter Sognepræ-
sten Hans Flyngs Anordning gravet
ned, efter at der i Aaret 1706 var
strandet et Skib udfor Aaker Sogn,

som havde en Del Katoliker om
Bord, hvilke „da de fra Skibbrud-
det vare reddede, med stor Andagt
fløj paa denne forgyldte Sct. Johan-
nes for at tilbede ham“!

Denne Stranding skete som nævnt
1706, da et Fartøj, der kom fra
Pommern og havde ca. 500 Krigs-
fanger ombord, paa Vej til Sverrig
strandede her paa Kysten mellem
Aaker og Pedersker Sogne. Det
var under den svensk-russiske Krig
og Fangerne bestod af Polakker,
Kosakker og Kalmukker, som blev
bevogtede af et faatalligt svensk
Mandskab. Officererne fik Tilladelse
til at indlogere sig, hvor de fandt
Lejlighed, bl. a. paa Kannikegaar-
den i Pedersker, men Soldaterne
og særlig Fangerne maatte, for at
forebygge Uroligheder, indlogeres
i Kirketaarnet i Aakirke og andre
Steder, men havde dog Frihed om
Dagen til under Opsyn at gaa om-
kring i Byen. Om Foraaret, da
denne Begivenhed var bleven ind-
berettet til Hans Majestæt i Køben-
havn, fik de svenske Tilladelse til
at føre Fangerne til Sverrig, hvortil
de ogsaa bleve afhentede. Dog
havde enkelte, da Transporten skulde
finde Sted, skjult sig hist og her
paa Landet indtil de andre vare
afsejlede. Disse Tilbageblevne toge
Tjeneste hist og her hos Bornhol-
merne. Men omtrent 30 Mand af
disse overtalte et Par Købmænd i
Næxø til for gode Ord og Betaling
at sejle dem til Danzig, hvor de
gav dem Anvisning paa flere Køb-
mænd. Ankomsten til Danzig gjorde
Flygtningerne sig usynlige, og da
de skikkelige Næxø-Købmænd, der
havde sejlet dem over, henvendte
sig til Danzigs Borgere, for at faa
deres Betaling efter de skrevne An-
visninger, opdagedes at der nede-
under disse var skrevet paa polsk,
at de Navne, som Anvisningerne
lød paa „ej befandtes i Verden“!
saa de gode Næxø Købmænd blev
bedraget og havde saaledes trans-
porteret dem til Danzig uden Ver-
derlag.

— Kirken var i den katolske Tid
henlagt under Lunds Dom-Kapitel.
Alteret og Altertavlen er prydet
med smukt udført malet Billedhug-
gerarbejde. Derpaa ses Sct. Lavren-
tis Billede med en Rist i Haanden
og nedenunder Aarstallet 1600.

Ved Alteret ses en Vinduesrude
med Sweder Kettings Navn indbrændt
og foran Alteret er en stor Ligsten,
hvorunder samme Sweder Kettings
Billede er udhugget i Legemsstør-
relse med sine tvende Hustruer,
en paa hver Side. Disse hans Hu-
struer skal have været Margaretha,
død d. 13. Aug. 1568 og Thalia,
død 9. Okt. 1572. Omkring Stenen
er en Rand af Munkebogstaver,
men disse er nu ulæselige.

I et Skab i Muren i Koret for-
vares en Krukke, hvori findes en Del
Ben og Aske, sandsynligvis funden
i en eller anden hedensk Begravelse
paa Landet. I samme Skab har væ-
ret forvaret en af de tidligere brugte
Brudekrone af Sølv, men denne

blev solgt og det indkomne ført Kirken til Indtægt. — Skade, udbryder Thura at man for en ringe Førdels Skyld har alhændet saadanne kuriose Ting, som kunde have tjent Leihbhavere af Antikviteter i Fremtiden til Fornøjelse!

Ovenover samme Skab hænger Billederne af Præsterne Rasmus Jensen Middelfart med Aarstal 1651 og af Hr. Svend (samme Aar). Herover ses Kong Kristian den Fjerdes Navnetræk og derunder Willich von Worthofs og Frues adelige Vaabner. Hun var af Familie en Sparre, han Holstener, en stor Literatus og Poet, blev 1603 Rektor i Herlofsholms Skole, 1619 beskikket til Canonicus i Lund. Herfra er formodentlig Aakirke Canonicat tillagt ham og hans Navn og Vaaben blevet afmalet. Han døde 1643.

Samme Vaaben ses ogsaa paa Opgangen til Prædikestolen, som han skal have ladet forsyne med Billeder, ligeledes paa den saakaldte „Patronens Stolder“. Paa næste Stol ses Bomærke udskåret og C. G. med Aarstal 1597. Derover hænger en Fane, som er opsat efter Løjtnant ved Kavalleriet, Iver Christoffersen Galschiøtt.

Paa søndre Kirkemur ses Kong Christian den Femtes Cifre malet og derunder Johan Diderich von Wetberg og Sissel Grubbes Navne og adelige Vaabner.

I Koret er et nyt Pulpitur, hvorpaa læses:

Da CHRISTIAN den Siette var
Guds Kirkes Foster-Fader
Og føide Konge-Scepteret mod
dem som Dyden hader,
Og Peder Hersleb Biskop
her i Stiftet fyndig drev
Paa Sandheds Lærdom, hvilket
og ved hannem værget blev.
Da Jørgen Kruse Oberst var
og havde Magt og Ære
At commandere Landets Folk,
som Krigs Gevehr skal bære
At hyde og befale dem, som
give Kongen Skat.
Da Jens Buchhave Landets Provst
besøgte Landets Kirker
Hvor Sandheds Ord skal prædikes
og Sandheds Ord selv virker,
Og Lauritz Hiort ved dette Sted
kundgjorde HERrens Vey
Men Kirkens Værges Capit. Dam,
og Degn var Fridrich Key.
Da blev forberedt uden til
Guds Huus og efter Tykke
Hver Stoel i Kirken Nummer fik,
hvor Pulpitur sit Smykke.
Gud selv afmale JEsu saa i
Hiertets skulde Vraae,
At Hiertets Haab ey mørknes skal
naar Dommens Dag skal staae,

Prædikestolens fem Sider viser Christi Fødsels Historie, Lidelse, Opstandelse og den Helligaands Sendelse i meget smukt Billedhuggerarbejde, sirligt malet. Paa Prædikestolens Bagside findes Kong Christian IV.s Navnetræk.

I næste Vindue ses i en Rude brændt St. Johannes med Aarstal 1597.

Tværs overfor Prædikestolen hænger en Fane, ved den ene Side hænger en Pallach og Balge, ved den anden Side en net Kaarde og Skede, af Ælde ganske ukendeligt.

Døbefonden er dannet af en haard mørkebrun Stenart, hvori ses indhugget tvende Løvehoveder og tvende Slang, der ligesom er flettet i en Valknude. Inskriptionen, Runebogstaver eller gamle Munkebogstaver, er saa slidt, at Skriften ikke kan udtydes.

Paa et af Kirkens Pulpiturer findes anbragt en Tavle, hvorpaa Kong Christian V. Ankomst til Bornholm d. 7. Maj 1687 er opskrevet paa lignende Maade som i en Del af de andre bornholmske Kirker.

Kirkens Vægge ere overalt ligesom Freskomalede, og forestiller adskillige bibelske Historier foruden en Del Skrift med gamle Munkebogstaver, men dette er i Tidens Løb bleven saa ulæseligt, at intet kan fattes eller forstaaes.

Tre Spørgsmaal.

—○—

En Provst mødte en Dag en Mand. Provsten vilde gerne have ham lidt til bedste og spurgte:

— Kan du svare paa tre Spørgsmaal, saa skal du faa en Krone.

— Godt, og du skal faa Kronen tilbage, hvis du kan svare paa tre Spørgsmaal, som jeg vil gøre, svarede Manden.

— Men jeg vil spørge først, sagde Provsten.

— Ja, begribeligvis sagde Manden.

— Hvor langt er der fra Øst til Vest? spurgte Provsten.

— En Dagsrejse, lød Svaret, for Solen staar op i Øst og gaar ned i Vest, og det varer en Dag.

— Hvor langt er der mellem Himmel og Jord, vedblev Provsten.

— Et Knæfald, for Himlen er Guds Stol og Jorden hans Fodskammel.

— Hvor megen Røg bliver der af syv Favne Elletræ? gentog Provsten.

— Man vejer Træet og brænder det, derefter vejer man Asken. Saa ser man, hvad der er gaaet op i Røg.

— Ja, det er ganske rigtigt, sagde Provsten.

— Nu er det min Tur, sagde Manden.

— Kender du min Fader?

— Nej.

— Kender du min Moder?

— Nej.

— Kender du da min Broder?

— Nej.

— Ja, ser du, Gud er alles Fader, og Jorden er alles Moder, og Kristus alles Broder — se, saadanne Smaating synes jeg, du skulde have rede paa, naar du er Provst, sagde Manden.

Erstatning for Gødning.

—○—

Staldgødningen er i Aar af meget ringere Værdi, end den plejer at være, og om vi i det hele faar Kunstgødning, eller hvor meget vi faar, ved vi endnu ikke, og man ser sig da ganske naturligt om efter Midler til at erstatte noget af den manglende Gødning, Midler, som maaske ogsaa kan anvendes med Fordel under bedre Tider.

Kalk

kan for saa vidt erstatte Gødning, som Kulturplanterne vokser daarligt paa alle kalktrængende Jorder; der foregaar i saadan Jord alt for ringe Omsætning, og selv om der gives Gødning, virker den kun lidt, og Ukrudtsplanterne er ikke til at faa Bugt med — tænk paa de kendte Pletter i Roemarkerne, hvor vild Spergel, Knavel og andet Smaakram vokser over Planterne og tager Lys og Luft og Næring fra dem, Roerne staar siden og hvier i det, vil intet blive til, og mange dør (Rodbrand); det er et tydeligt Billede paa Kalktrang, og her vil 4—6000 Pd. Kalk eller et godt Lag Mergel virke bedre end 200 Pd. Superfosfat og 200 Pd. Salpeter, og Kalkens Virkning er varig. I øvrigt bør man, før man bruger Kalk, altid lade undersøge, om Jorden trænger til Kalk. Undersøgelsen udføres af Landboforeningskonsulenterne, og den er let og billig. Af Kalk har vi nok her i Landet, men det kniber jo foreløbig med at faa den transporteret.

Vore

Tørvemoser

indeholder uhyre Mængder af Kvælstof, procentvis omtrent som Staldgødningen, men dette Kvælstof omsættes meget langsomt til saadanne Forbindelser, at Planterne kan bruge

det. Direkte og med det samme kan Tørvjorden altsaa ikke erstatte nævneværdige Mængder af det manglende Kvælstof i Gødningen. Det kan næppe betale sig at køre Tørvjorden paa Marken, thi der skal meget store Mængder til for at faa Virkning. Et enkelt Forsøg i den Retning er sidste Sommer udført i Randers-Egnen, og det gav som Resultat, at 60 Tons Tørvjorden pr. ha. paa gruset Jord forøgede Kartoffelafgrøden med 27 Tdr. Derimod kan vi have overordentlig stor Nytte af Tørvjorden i Stald og Mødding til at pssse paa den flygtige Ammoniak. Finder man for Tiden Tørvjorden vel dyr at købe, kan man alle Vegne, hvor man har lidt Tørvjorden paa egen Ejendom, have stor Fordel af at benytte denne i Møddingen. Tørvjorden bør i Sommerens Løb findeles, f. Eks. ved at pleje og harve i den lagvis, og naar den er tør, lægges i Hus eller i spidse Dynger, lig Kartoffelkuler, og saa efterhaanden bruges til at lægge i Bunden af Møddingen og ved Ydersiderne for at opsuge den Saft, der vil sive ud, til at dække paa Gødningen, til at lægge paa Siderne, hvor Gødningen ikke er beskyttet af Mur, eller ligefrem til at blande lagvis i Gødningen. En lang Række haade danske og tyske Undersøgelser viser, at man paa denne Maade hindrer Tab af meget betydelige Mængder Kvælstof ikke alene under Gødningens Opbevaring, men ogsaa under dens Udbringelse paa Marken. Desuden har man selve Tørvjorden, hvoraf noget Kvælstof efterhaanden bliver tilgængeligt for Planterne.

Sidst, men ikke mindst, har vi de mange smaa „Salpeterfabrikker“ i vore

Bælgplanter.

naar blot vi kunde faa disse til at virke noget mere flittigt. Det var overordentlig tiltalende, om vi gennem Dyrkning af Bælgplanter kunde forsyne os selv med kvælstofrigt Foder til vore Husdyr saa vi var uafhængige af Tilførslerne udefra, og der er jo til Tider sagt forskellige store Ord om den Mulighed. Det lader sig imidlertid næppe gøre, thi, al Agitation til Trods, dyrker vi kun egentlig Bælgssæd paa 5—6000 Tdr. Land, medens vi med den almindelige Størrelse af Ærteafgrøder maatte dyrke 8 a 900,000 Tdr. Land, henimod Halvdelen af Agerjorden, med disse for at erstatte Oliekagerne. Forholdsvist mere vil der for enkelte Brug være at vinde ved at udvide Dyrkning af Bælgplanter-Grønsager, og da særlig

Lucerne,

Hvilken Herlighed for alle, der i afvigte tørre Sommer havde blot 1 Skp. Land god Lucerne pr. Ko, og noget af den samme „Herlighed“ vil komme igen næste Sommer, fordi vi mangler Kraftfodertilskudet til Græs og tarveligere Grønfoder. Men hvad kan det nytte, naar Lucernen ikke vil gro! Lucernen er imidlertid en saa værdifuld Plante, at det er værd at prøve en Gang til; det viser sig nemlig, at den lykkes nogenlunde for alle de Landmænd, der energisk bliver ved at prøve paa det, saa et andet Sted paa Marken. Det kan ikke nytte at forlange, at den absolut skal vokse paa det Stykke Jord, man passende synes kan lægges hen med Lucerne, der maa prøves flere Steder. Det skal ubetinget være sund Jord, der ikke i fjerneste Maade lider af Fugtighed eller er kalktrængende, højt beliggende, om muligt hældende mod Syd, og Frøet skal altid behandles med Nitragin fra Statens Planteavlslaboratorium. Dæksæden skal være tynd og aaben og Sommeren skal være god for Lucernens Vækst; bliver Forsomme-

ren for tør, bliver Lucernen let for svag, saa prøver vi igen næste Sommer. Man kan godt iblande nogle Pd. sildig Rødkløver, lidt Kællingeland og lidt sene, langsomt voksende Græsser som Timote og Engsvingel; det bliver en dyr Udsæd, men bliver Lucernen til for lidt, giver det øvrige en Afgrøde, og gror Lucernen godt til, lager den Magten fra alt det øvrige, saa allerede første Sommers anden Afgrøde er omtrent ren Lucerne. Saaledes blandet Lucerne kan maaske ikke ligge saa længe, men giver den blot god Afgrøde 4—5 Aar, kan vi ogsaa være tilfreds dermed og efterhaanden udlægge ny Stykker.

Lucernen giver et stort Bidrag til Løsning af „Kvælstofspørgsmaalet“, den behøver ingen Tilskud, og det Kvælstof, man har, rækker da bedre til paa det øvrige Areal. Lucernen giver derhos kvælstofrigt Foder og kvælstofrig Gødning.

H. P. Larsen.

Fra Slaraffenland

—○—

„Arbejdsløse Sagførere“ er Overskriften paa en Artikel i „Dansk Sagfører-Tidende“. Det er dog ikke de danske, men — de russiske Sagførere, Talen er om. I det nuværende Rusland — ja, det vil sagtens sige: det Rusland, der eksisterede indtil det Klokkeslet, Freden undertegnedes? — er der ikke Brug for Sagførere.

Denne mærkelige Tilstand har nu varet i Maaneder. En Domstol opretholder jo nok det bolshevik'ske Styre, men Dommerne skal være Lægmænd, der dømmer efter et Skøn! Jurister er overflødige — i Folkets Domstol skal kun Folket have Sæde! Da der ingen Ejendoms-overdragelser sker under den ny Fællesskabsordning, bliver der ingen Skøder at udfærdige — da Gæld afskaffes, bliver der ingen Inkassationsager at udføre.

Det lyder paradoksalt, men der paataenkes virkelig en saadan Ordning i Rusland. Overskriften er derfor korrekt.

Da Katten stjal brændende Lys.

—○—

En Historie fra Vendsyssel.

For nogen Tid siden, en Aften paa det Lav, da Køerne malkes, stod Gaardens Ejer inde i Dagligstuen. Paa en Gong hører han en mærkelig Lyd i Køkkenet ved Siden af, hvor han vidste, at der paa det Tidspunkt ingen Mennesker befandt sig. Straks river Manden Døren op til Køkkenet og kommer tige tidsnok til at se en af Husets to Katte stikke ud af den anden Dør med et brændende Tællelys i Munden.

Nu begyndte et Væddeløb mellem Manden og Katten. Katten løb over mod Ladebygningen og smuttede ind i Loen. Manden bag efter. Men Katten var den hurtigste. Den slap, uden at sætte Ild paa, over et Halmudlæg, og saa slukkedes Lyset. Nu var den værste Fare altsaa afværget.

Men Manden vilde jo gerne bjerpe sit Tællelys. Han fortsatte derfor Forfølgelsen, men uden Held. Katten forstak sig med sit Bytte, som den hurtigt fik sat til Livs, inden yderligere Retsfølgning kunde gøres.

Med denne sandfærdige Historie er nu følgende godtgjort: „Katte stjæler Lys, endogsaa brændende Lys, de løber over i Laden med dem, hvor der, som bekendt, ofte er brændbare Stoffer, som for Eks-

empel Straa“. Heraf kommer man ganske nemt til den Slutning, at i uopklarede Ildbrandstilfælde er det Katten, som har gjort det.

Koncert i Allinge.

Sangforeningen holder Koncert paa Christensens Sal 2. Paaskedag.

Allinge-Sandvig Folkebogsamling holder Generalforsamling paa Raadhuset Lørdag den 23de Marts Kl. 7.

Hjertelig Tak

til alle dem, der har vist os Opmærksomhed ved vort Bryllup.

Marie og Martin Jespersen,
Bøgeskoven, Rø.

God Klædning

og en fin Diplomatrakke er indlagt til Salg.

Skrædder Klausen, Sandvig.

Bygning til Nedbrydning,

hjemlig til at stille op til Beboelse, Stald eller Foderbygning, 35 Alens Længde, er til Salg ved Henvendelse til M. C. Funch, Allinge.
Telefon 34.

Catechu

til Fiskegarn.

Farver til Kalk og Olie
Fernis, Lak, Terpentin, Tørrelse,
Stoklak, Lim og Pensler.
Farvetabletter

til at farve Uld, Bomuld og Silke,
faas i alle Farver hos

P. C. Holm.

LØG,

ny hjemkomne hollandske til betydelig nedsat Pris.

J. B. Larsen.

Olsker.

Kommuneskatten for 2. Halv-
aar 1917—18 maa være indbetalt
til Kassereren Hansen Brøddegård
inden denne Maanedes Udgang.

Derefter vil Rente blive beregnet
og Udpantning forretages efter 1.
April uden videre Varsel.

Sogneraadet.

Olsker.

Extra Kaffe og Mærker til Personer
over 60 Aar udleveres.

Sogneraadet.

Frelsens Hær, Allinge.

Stabskaplejn Krogh leder Mødet Fredag d. 22. ds. Kl. 6½. for Børn, Kl. 8. for Voksne.

RØ.

Lysbilleder paa Afholdshjemmet Lørdag den 23. Kl. 6½. for Børn, Kl. 8. for Voksne.
Entre Børn 5 Øre, Voksne 25 Øre

Villa,

6—7 Værelser, ved Vandet, fuldt monteret, ønskes til Leje for Sommeren. — Henvendelse snarest til Overretssagfører Boje sen-Kofoed, Rønne.

Bedste Sommersild,

lagt paa bornholmsk Maade, er billig til Salg.

Chr. Mogensen, Tein.

Telefon Allinge 106.

Klipfisk.

Et lille Parti er hjemkommet.

I. B. Larsen.

2 Kvier,

som kælder i Foraaret, er til Salg.
Hyldegaard den 14. Marts.

Janus Hansen.

Brugte Frimærker

fra Danmark, Norge, Sverrig, Finland, Island og Dansk Vestindien købes.

Det ældste danske og svenske Frimærke betales med henholdsvis 15 og 52 Kr. — Mindre Samlinger fra alle Lande købes ogsaa.

Postmester Albhed, Allinge.

En ældre og en yngre

Pige

søges til 1ste Maj paa Rø Skole.

RØ.

RØ.

Foredrag

af Realskoleforstander N. P. Jensen fra Aakirkeby i Brugsforeningens Sal Skærtorsdag Kl. 2.

Rø Afholdsförening.

God Foderhalm

er til Salg paa Munkegaard pr, Allinge. Telf. Allinge 128.

Auktion i Allinge.

Tirsdag den 26. ds., Eftm. Kl. 1½ afholdes paa **Høiers Hotel** i Allinge offentlig Auktion over forskelligt

Inventar fra Blancs Hotel

hvoraf fremhæves:

Borde. Stole, Skabe, Jernsenge og Madrasser, 1 Isskab, Klæde- og Haandklædestativer, 6 Stk. Tagvinduer, 2 store Markiser, 1 **Fodpose**, 2 Kælleovnskærme, Bordplader, 2 Laterner, 3 Ruller Traadnæt, c. 500 forskellige **Tallerkener**, Kopper, Fasker og en ny Komfurplade. Et Parti Jærnsager, Jærnrør, Kasser og Brædder, Vinduer og Døre, Baljer, Skrammel m. m.

Kredit i 3 Maaneder.

By- og Herredsfogedkontoret i Hasle 19. Marts 1918.

Borgen.

Auktion

over Bygninger m. m.

Mandag den 25. ds., Eftermd. Kl. 2 bortsælges efter vedkommandes Begæring ved offentlig Auktion paa **Karl Chr. Thorsens** tidl. Ejendom ved „Lynggaard“ i Olsker værende Bygninger til Nedbrydning nemlig

1 Længe, c. 18 Al. lang og 11 Al. bred. 1 do. ca. 18 Al. lang og 12 Al. bred og 1 do., c. 6 Al. lang og 12 Al. bred. Endvidere god Taghalm af 30 Fag Hus, Brædder af forskellig Længde og Bredder, et større Parti Lægter og Stængetræ, Staldindretning og Kobindsler, — 7 gode Stuehusdøre med Karme og Beslag, en Del andre Døre, 7 Fag Vinduer med Glas, 6 halve Fag Vinduer, 7 Jærnvinduer, Bjælker, Sparer og Stolper, nogle Tusind brugte Murslen, Raasten m. m.

By- og Herredskontoret i Hasle 20. Marts 1918.

Borgen.

Kajbjerggaard Lokalförening

under Dansk Andelsogdningsforening af 1916

afholder Generalforsamling Torsdag d. 4. April Kl. 6 paa Hotel „Allinge“.

Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 1 Revisor.
3. Eventuelt.

Bestyrelsen.

Hasle Bødkerforretning.

Aljetønder og Saltekar samt al Slags Bødkerarbejde haves paa Lager. Reparationer udføres.

C. Aakerlund, Telefon Hasle 105.

Gødningssalt er paa Lager.

Kaligödning ventes.

Vi har et Parti letopløseligt Salt og beder om Bestillinger snarest muligt. Ved Afhentning maa Sække medtages.

Nordlandets Handelshus.

Alle Sorter

Værktøj

og

Redskaber

faas i stort Udvalg til billigste Priser hos Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Prima eng. Smedekul

er paa Lager, og ny Sending ventes pr. Sejler „Kristian“ i den kommende Uge. Prisen bliver da noget lavere.

Nordlandets Handelshus.

Drengedragter.

Et Parti Konfirmationsdragter samt mindre Størrelser sælges saa længe Lager findes til ca. 40 pCt. under Dagspris.

J. P. Sommer.

Jærnvitriol til Sprøjtning af Agerkaal.

Kobbervitriol til Sprøjtning af Frugttræerne.

Sort Tagpaptjære til Paptagene, hele Tønder

Sort Kalciumstjære do. do.

Rød Tagmaling do. i Spande

er paa Lager. Vær saa god at indgive Bestilling snarest til

Nordlandets Handelshus.

Strømper

til Damer, Herrer og Børn findes paa Lager i stort Udvalg i prima heluldne Kvaliteter.

J. P. Sommer,

Magasin du Nords Udsalg, Allinge

Vi har et Restparti bestaaende af

16 Ruller galvaniseret Pigtraad, 2snoet, 1 kg rækker 9.4 m.

20 Ringe galv. glat Jærntraad Nr. 8, i kg - 9,5 m.

som sælges til første Køber med 10 pCt. Rabat paa Dagspris. Ligeledes har vi et Parti af den gamle Fabrikation.

Solidt Materiale.

Galvaniserede runde og ovale Baljer

i alle Størrelser samt galv. Vandspande i 4 Størrelser.

Nordlandets Handelshus.

Kløver- og Roefrø

samt alle Sorter Græsfrø i ekstra prima Varer

anbefales til Maksimalpriser fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Saltet Sild.

Kommunen har et større Parti saltet Sommersild i

¼ Td. ca. 14 Ol med Emblg. 18 Kr. 50 Øre

⅛ " " 7½ " 10 " 50 "

sælges saa længe det ikke er nedbragt til ½ af den nuværende Beholdning til Købere saavel i som udenfor Kommunen.

Allinge-Sandvig d. 21. Marts 1918.

P. N. V.

Chr. Olsen.

Høns, Ænder, Duer og Æg

købes til højeste Dagspris.

Købmand Bidstrup, Sandvig.

Hotelkarl

kan faa Plads til 1ste Maj samt 2 flinke Køkkenpiger, den ene 1ste April, den anden lidt senere,

Hotel Sandkaas.

2 dygtige

Stenhuggere

vant til Monumentarbejde, kan faa lønnende Arbejde hele Sommeren.

Sørensen,

Borrelyngens Stenhuggeri.

Norske Sardinier

i Olie og Tomat

er hjemkommen og anbefales til billig Pris.

I. B. Larsen

By- og Herredsfuldmechtig

Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

Tørrede Ægblommer

i Pakker a 25 Øre, erstatter 3 Æg. Brugsanvisning paa hver Pakke.

J. B. Larsen.

Frøavl.

Som Repræsentant for Aktieselskabet „Trifolium“, Dansk Frøavlsskompagni, Ny Toldbodgade, København, slutter vi gerne Kontrakter med Avlere af **Runkelroefrø**, **Turnips-** og **Kaalrabifrø** saa vel som **Græs-** og **Kløverfrø**. Kontraktformularer og Vejledning for Avl ved Henvendelse til os.

Nordlandets Handelshus.

En god Forstørrelse

leverer jeg Dem efter hvilket som helst gammelt Billede, som indsendes.

Gammel Pris.

¼ Ark 4,50. ½ Ark 7,00 med Udsnitsskardon.

Tilbudet gælder kun for Marts Maaned.

Fotograf Alfred Kjeller.

Byggryn,

fine og mellem- Gryn anbefales til billigste Dagspris fra

Risemøllen.

En nedliggende

Hestegang

til en eller to Heste samt en brugt Hakkelsemaskine er til Salg hos

Ejnar Jacobsen,

Telefon Allinge 88. Tein.

Landejendom til 1 a 2 Heste

ønskes til Købs. Eventuelt kan et Hus i Byen faas i Bytte.

Bladets Kontor anviser.

God Spegesild

er til Salg hos

Ferdinand Bendtsen, Tein.

Charlotter

er til Salgs paa

Stenhymøllen i Rø.

Paa Grund af Alder og Svaghed kan en ældre, tro og paalidelig

Pige eller Enke

faa en let Plads til 1. Maj hos

Jens Hansen,

Lindeskoven, Rø.

Frugtsafter,

saasom

Hindbær, Hyldebær, Blaabær, Kirsebær, Ribs.

Blandet Frugtsaft

anbefales i hele og halve Flasker til billigste Dagspris.

J. B. Larsen.

Fajance

og Lervarer

faas hos

Krukker Dunke Fade Skaale Talerkener

m. m.

P. C. Holm.

Køb Deres Ure

hos Alfred Mikkelsen, Olsker.

Reparationer udføres.

Til Konfirmationen

anbefales extragode Lommeure til en billig Pris.

Gadiser og andre Dykænder

købes og betales med højeste Pris.

Levende Duer

betales med 90 Øre Stk.

J. B. Larsen.

Overretssagf. Bojesen-Kofoed

Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22 (tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Ailetønder,

Vaske- og Saltebaljer, reelt, hurtigt og billigt.

Snedker L. Pihl,

Telefon n. 13, Klemensker St.

KAFFE

(Th. Grønbergs)

faas hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Gudstjenester og Møder.

Søndag 24. Marts.

Bethel i Olsker Kl. 9½.

Allinge Kirke Kl. 2. Skriftm. 1½.

Om Eftm. Kl. 4. taler J. Dam i

Tein Missionshus.

Mandag Kl. 8. K. F. U. K. Møde,

(Skærtorsdag) Allinge Menigheds-

hjem Kl. 9½. Ols Kirke Kl. 2. (Al-

tergangsgudstjeneste).

(Langfredag) Bethel i Olsker Kl. 9½

Allinge Kirke Kl. 2. (Altergangs-

tjeneste).

Hingsten

Hermod Dammegaard

staar til Afbenyttelse paa Lille Dammegaard i Klemensker for 5 Kr., 10 Kr. for Drægtighed og 1 Kr. for Efterspring.

Telefon Klemens s. 31.

Olsker Afholdsforening.

Stiftelsesfest

Onsdag den 27. Marts Kl. 6 $\frac{1}{2}$ i Forsamlingshuset
med Foredrag af Hr. Lærer Kristensen, Smøringe
og Oplæsning af Politibetjent Række, Rønne,
Afholdsbeværtning med Konditori forefindes.

Bestyrelsen.

Foraars=Nyhederne

hjemkomne.

Prima blaa og sorte Serges Spadseredragter fra	46 00-96,00
Kulørte do.	39,00-67,00
Blaa og kulørte Kostumefrakker	37,00-85,00
Hvide Vadmelstrakker	26,00-55,00
Alpacca Frakker	34,00-55,00
Nederdele, kulørt, sort og blaa Serges	6,75-30,00
Bluser, flere Hundrede paa Lager	4,00-28,00
Sort og hvid Voile pr. Meter	2,00- 5,25
Mønstreret Mull	1,30- 3,00

Magasin du Nords Udsalg, Allinge.
J. P. Sommer.

Tysk og svensk Rundjærn

i alle Dimensioner og Restpartierne af

Svensk fladt Stangjærn,
Tysk Hjulringestaal,
Belægningsstaal (Janusmærke),
Galvaniseret Baandjærn
sælges i

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg

Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Brødrene Anker
Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Tørvestrøelse

anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Uld og strikkede uldne Klude

købes til højeste Pris.

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg

Stort Udvalg

Carl Lunds bekendte blaa Emaljegods

til billigste Priser hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Konvolutter.

Smaa Guldorn.

—o—

En lang, en sygelig Drømmevej.
Derom, Alfader, jeg beder Dig ej.
Lad Skibet sejle, saa kort Du vil,
Naar Fartøjet blot løber muntert til.
Carl Bagger.

Gid de, som ej med andre ville dele
Af deres Overflod en ringe Part,
Forlise snarest mulig maa det Hele!
Fred. Paludan-Müller.

En Fejl, der, uset af Verden,
slumrer i vort Indre, er ofte mere
farlig end en Forbrydelse, der giver
os til Pris for Verdens Foragt.

Sikken et uvirkeligt Liv de fleste
Folk lever; de faar ikke Smagen
af en ægte Sorg gjeennem hele deres
Tilværelse.

Et Hoved uden Hukommelse ligner
en Fæstning uden Besætning.

Misund mig ej min Latter og min
Glæde!
Min Sjæl er Søen, paa hvis blanke
Flade
Sivblomsten svømmer mellem grønne
Blade,
Mens dybt paa Bunden skjulte Kilder
græde.

Chr. F. Molbech.

„Man siger“ — disse simple Ord
kan være
Det skarpe Vaaben, hvormed
skadefro
Og ganske uden egen Risiko
Du let tilintetgør Din Næstes Ære.

Kom glade Overgivenhed
Og Fryd for Jugenting,
O, kom og tag mig alder med
Til Dans og Leg og Spring.
H. V. Kaalund.

Hvad hjælper, om Verden
For Foden Dig laa;
Hvad hjalp Dig, om selv
Du fik Guldkrone paa;
Naar dog ikke Hjertet
I Glæde kan slaa?
H. C. Andersen.

Langt heller dø end svigte Børn
og Kvinder,
Og glemme Nordens Glans og
store Minder,
De høje Heltesagn i Tiden Skjød,
Det skønne Sprog, der ved vor
Vugge lød,
Og klang som Tryllesang bag
Danmarks Skove.
C. Hauch.

Hvor blev I, røde Roser, dog
Fra Ungdoms Dage glade?
I min Erindrings Psalmebog
Jeg gemmer Eders Blade.
Adam Oehlenschläge.

Se til, at i Dit Hjerte Du
Ej dræber Kjærlighedens Vaar,
Saa længe som et andet Bryst
Med Kjærlighed imod Dig slaar.
Chr. F. Molbech.

Jeg tror, at Fjæld kan falde,
Ilden dø,
Men Kjærlighedens Magt kan
aldrig briste,
O, let vi glide over Livets Sø,
Hvis blot den Tro vi gemme til
det sidste.
Carl Andersen.

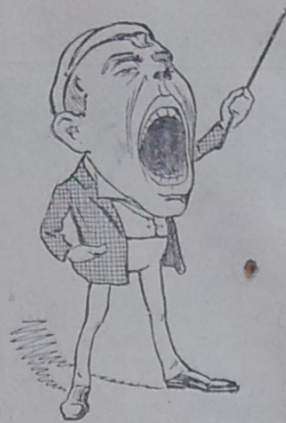
Gud sætter Menneskene ind i
Verden uden at skrive dem nogen
Indholdsfortegnelse paa Panden —
middelmådige Digtere er mere
Ængstelig bekymrede for vor Opfat-
telsevne.

Undskyld mig, bedste Ven, Du
savnies ikke mer.
Jeg gaar min egen Vej — forelsket,
som Du ser.
Mig har Forliebelsen, — imellem
os, som sagt —
I Daarekisten halvt, og halvt i
Himlen bragt.
Emil Aarestrup.

De Mennesker vide saa lidt,
hvad de vil;
Den blinde Gudinde den bejle
de til;
En ønsker sig rig, og en Anden
sig stor;
Mon Rigdom og Højhed har
saadant et Bord?
K. L. Rahbeck.

Tørvestrøelse, hollandsk Fabrik.
sælges. Pris 15 Øre pr. kg i

Nordlandets Handelshus.

Prima prima
Kolonialvarer

anbefales fra

**Allinge Kolonial-
& Produktforretning**

Vi har stort Lager af gode kantskaarne

Udskudsbrædder

i Tykkelse $\frac{3}{4}$ " og 1" — flere Bredder og mange Længder.
Kærnefulde Fyrrebrædder til Krybber og Vandtrug.
Gode Granbrædder i alle Dimensioner.

Tørre Brædder, som er pløjede og høvlende til Gulv og Loft.
Prisen er rimelig og vi giver højeste Rabat pr. kontant.

Nordlandets Handelshus.

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse
her paa Nordlandet

Til

Konfirmationen

anbefales

Klædninger i Jakke- og Matrosfacon

i stort Udvalg.

Kravetøj, Huer og Underbeklædning.

Priserne er yderst lave i

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Vi har disse Regulerings-Komfurer i 4 Størrelser.

Alle tidligere Købere ere særdeles tilfredse. — Særlig nu, hvor
Hjemmebagning anvendes, kan vi anbefale disse. Vi tager de
gamle Komfurer i Bytte.

Nordlandets Handelshus.